

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปฐมบท : ตัวตน ความหมายและอัตลักษณ์ชายรักชาย

ท่ามกลางสังคมที่มีความหลากหลาย ก่อให้เกิดกลุ่มคนต่าง ๆ เช่น กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มพ่อค้าแม่ค้า กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มต่าง ๆ ในสังคมที่ตนเองสังกัดนี้เอง เป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ กล่าวคือ เพศ อาชีพ การศึกษา ที่คล้ายคลึงกัน ก็มักจะมีความคิด และการสื่อสารในแนวทางเดียวกันด้วย เห็นได้ว่าภายในสังคมจะประกอบด้วยกลุ่มทางสังคมที่หลากหลาย แต่ละกลุ่มก็มีแนวความคิด และการแสดงออกถึงความเป็นกลุ่ม หรือเรียกว่า อัตลักษณ์ของกลุ่มให้สังคมรับรู้ที่แตกต่างกันออกไป เพื่อแสดงให้สังคมเห็นว่ากลุ่มของตนเองเป็นใคร และสังคมเองก็จะรับรู้ว่าการกลุ่มเหล่านี้เป็นอย่างไรอีกด้วย นอกจากนี้ สังคมที่เป็นปัจเจก คนในสังคมก็ย่อมจะแสดงอัตลักษณ์ เพื่อสื่อสารกับคนในสังคมว่า ตนเองเป็นใคร และต้องการให้สังคมมองมาที่ตนเองเช่นไรด้วย โดยอัตลักษณ์ทั้งส่วนบุคคลและสังคมนี้ เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารต้องการจะให้ผู้รับสารคือคนในสังคมรับรู้ ถึงความเป็นตัวตน ทั้งของบุคคลและของกลุ่ม ซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนหน้าที่กันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นในสังคม ประกอบด้วยอัตลักษณ์อันหลากหลายตามกลุ่มต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อกล่าวถึงอัตลักษณ์ยังเป็นการแสดงถึงอำนาจและพื้นที่ทางสังคมอีกด้วย กล่าวคือ หากอัตลักษณ์ใดมีอำนาจทางสังคมมากกว่า อัตลักษณ์ที่มีอำนาจนั้น ก็จะปกปิดทับอัตลักษณ์อื่น ที่มีความด้อยอำนาจทางสังคมกว่าให้ตกเป็นรอง ทำให้อัตลักษณ์ที่เป็นรองขาดทั้งอำนาจและพื้นที่ทางสังคม แต่อัตลักษณ์กระแสรอง ก็จะต่อสู้ ต่อรอง เพื่อให้ตนเองมีพื้นที่ทางสังคม และธำรงอัตลักษณ์ของตนเองต่อไป

อัตลักษณ์ของกลุ่มชายรักชาย (Homosexual) ถือได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ที่เป็นรอง เพราะอัตลักษณ์กระแสหลักของสังคมเป็น อัตลักษณ์ของสังคมรักต่างเพศ (Heterosexual) ดังนั้น ผู้ที่มีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานทางสังคม (Norm) ย่อมจะถูกสังคมมองว่า เบี่ยงเบน ผิดปกติ โดยเฉพาะกลุ่มชายรักชาย ประกอบด้วย กลุ่มชายรักชาย กะเทย สาวประเภทสอง มักถูกมองว่าเป็นโรคจิต มีความเบี่ยงเบน และเป็นกลุ่มที่แพร่โรคภัย เช่น โรคเอดส์ ซึ่งแสดงถึงอัตลักษณ์

กระแสหลักได้พยายามกดทับ ผลักอัตลักษณ์ที่เป็นรองให้ขาดพื้นที่ ซึ่งแสดงให้เห็นทั้งการ แสดงออกโดยตรง หรือผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ตัวละครที่เป็นชายรักชายในสื่อโทรทัศน์ มักจะรับ บทบาทเป็นตัวตลก แสดงอาการปฏิกิริยา กรีดวี๊ดว้าย เกินกว่าคนทั่วไปกระทำได้ในชีวิตประจำวัน ทำให้สังคมได้ตีตราว่า ถ้าใครเป็นชายรักชาย หรือกะเทยก็จะมีลักษณะเหมือนกับสื่อได้ประกอบสร้าง นิยายตัวละครที่เป็นชายรักชาย แม้ว่าจะได้รับบทบาทเป็นตัวเอก แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเฉก เช่นกับตัวละครเอกที่เป็นหญิงชาย ดังตัวอย่างภาพยนตร์เรื่องเพลงสุดท้าย สมหญิง ดาวราย ตัวละครเอกของเรื่อง ผู้เป็นกะเทยพบรักกับผู้ชาย แต่ท้ายที่สุด สมหญิง ดาวรายก็พบกับความผิดหวัง ในความรัก และฆ่าตัวตายเมื่อผู้ชายที่เป็นแฟนเธอกลับไปรักกับผู้หญิงจริง ๆ ดังคำพูดของ สมหญิงที่บอกถึงอัตลักษณ์ของกะเทยที่เป็นรองจากอัตลักษณ์กระแสหลัก “พี่ถูกเขาสาปให้มาเกิด ให้มีชีวิตอยู่แต่ในความมืด ถ้ามีรักมันก็ต้องเจอแน่ กับความผิดหวัง โลกนี้มันมีแต่หญิงกับชาย เท่านั้นแหละ กะเทยอย่างพี่มันเป็นส่วนเกิน”(ภาพยนตร์เพลงสุดท้าย, 2549) เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าชีวิตของชายรักชาย มักจะต้องพบกับความผิดหวัง และมีชีวิตที่มีมโนยากที่จะหาทางออก ได้ เพราะบนโลกนี้มีแต่ผู้ชายกับผู้หญิงที่จะพบกับความสำเร็จได้

ในส่วนของนวนิยาย ไบไม้ที่ปลิดปลิว บทประพันธ์ของนักแตงนวนิยายชื่อดัง ทมยันตี ที่มี “นิรา” ตัวละครเอกเป็นกะเทยแปลงเพศ ได้พบรักกับผู้ชายที่เธอนั้นหลงรัก แต่ในท้ายที่สุด ความรักของนิราก็พบกับความผิดหวัง และความผิดหวังของนิรา ทำให้เธอต้องฆ่าตัวตาย ซึ่งในตอนท้ายของเรื่องได้มีบทกลอนที่ว่า “เธอมิใช่ดอกไม้แค่คล้อยคลื่น จึงมีมิภุมรินถวิลหา เธอเป็นเพียงไบไม้แรกผลิดา ช่วยรักษาชีวิไว้ให้นาย” เห็นได้ว่ากะเทย หรือชายรักชายนั้นเป็นเพียงไบไม้ แต่ไม่ใช่ดอกไม้เหมือนกับผู้หญิงจริง ๆ ที่จะมีผู้ชายมารักได้จริง ๆ หรือในบทเพลงกะเทยประจักษ์ ของปอยฝ้าย มาลัยพร ความว่า “ลูกผัวพอได้กะเอา ยามเมากะเมา หมวนกันเฮฮา ไปเที่ยวบ้าน นั้นบ้านนี้ ฟอนหน้าเวที กะหมุ่นนี้แหละคำ ชื่อเหล่าชาวเลียงผู้บ่าว ยามหมอลำหย่าว กะออกท่า ลีลา ชีวิตจิตใจกะเทย หมวนไปเลยเลย ละบ่มีปัญหา...ชั้นลีเอาฉันต้องเอาผัว เอาผัวเอาผัว เอาผัว กะยังว่า แม่นบ่คะ” ในบทเพลงนี้ได้สะท้อนภาพลักษณ์ของกลุ่มชายรักชายผ่านบทเพลงว่าเป็นตัว ตลก สร้างความขบขันให้กับสังคม ใช้เงินเลี้ยงเหล้าผู้ชาย หรือเป็นผู้มีความมั่งคั่งมากทางเพศ และ ต้องการจะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายอยู่เสมอ

ในสังคมตะวันตกนั้น คนรักเพศเดียวกัน หรือ Homosexual มีรากศัพท์จากภาษา กรีก จากคำว่า Mono ที่ใช้เติมนำหน้า มีความหมายว่า เหมือนกัน และ Homosexuality ได้ถูก นำมาใช้ครั้งแรกในปี ค.ศ.1869 ในการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปกฎหมายเยอรมันที่ห้ามมี เพศสัมพันธ์ของคนรักเพศเดียวกัน ภายหลัง คำว่า Homosexuality ได้มีความหมายถึง บุคคลที่มี

ความสัมพันธ์ทางเพศกับคนเพศเดียวกัน ด้วยความรัก ความต้องทางของทั้งสองฝ่าย ซึ่ง Homosexuality สามารถใช้ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยหญิงรักหญิง จะเรียกว่า เลสเบียน (Lesbian) สำหรับชายรักชาย มักนิยมเรียกว่า เกย์ (Gay) โดยความหมายของคำว่า เกย์ (Gay) นั้น มาจากภาษาฝรั่งเศสว่า Gai มีความหมายถึง ความร่าเริง สนุกสนาน และในปี ค.ศ.1935 พจนานุกรมแสดงของโนเอล เฮอร์ไชต์ ได้อธิบายว่า Gay cat หมายถึง เด็กผู้ชายที่เป็นรักร่วมเพศ คำว่า Gay จึงใช้เรียกคนที่รักเพศเดียวกัน ในช่วงทศวรรษที่ 60 – 70 คำว่า Gay จึงใช้เรียกแทน Homosexual ด้วย (พจนานุกรม, 2547, น. 45) โดยคำว่า เกย์ (Gay) เป็นที่นิยมเรียกกลุ่มชายรักชายในปัจจุบันนี้ มากกว่าที่จะเรียกว่า โฮโม (Homo)

ส่วนในกรณีของสังคมไทย นับตั้งแต่อดีตทัศนคติของชายรักชายในทางพระพุทธศาสนา ได้มีการกล่าวถึง “บัณฑิตะกั” จะมีความหมายถึง ไม่ใช่ทั้งชายและหญิง ความเชื่อนี้มีปรากฏอยู่ใน ไบลาน “ปฐมมูลมูลี” ซึ่งเป็นจารึกไบลานของล้านนา โดยกล่าวถึงเพศไว้ดังนี้ “ส่วนอันว่า ชายผู้ชื่อว่า นปงสังไคยะสังกะสีผู้นั้น ไปเอาภัพพะ 4 จำพวกมาหื้อแก่นางอิตถังไคยะสังกะสีผู้นั้น วตฤพิชชีวา เทาเม็ดพันผักกาดแล ส่วนว่านางอิตถังไคยะสังกะสีผู้นั้น ก็เอาภัพพะสองอัน กับด้วยธาตุทั้ง 4 นั้น มากุลิกากับด้วยเสทนีกับทั้งเมทนีแล้ว ก็ปั้นเป็นมนุสสรูป 3 อัน คือว่า อิตถิลิงค์ บุริสลิงค์ นปงสลิงค์” (อ้างถึงใน เทอดศักดิ์ ร่มจำปา, 2545, น. 17) ความหมาย อิตถิลิงค์ หมายถึง เพศหญิง บุริสลิงค์ หมายถึง เพศชาย และนปงสลิงค์ หมายถึง ไม่ใช่ทั้งเพศหญิงและเพศชาย จากจารึกในไบลานดังกล่าวทำให้เห็นว่า เพศที่ไม่ใช่ทั้งเพศหญิงและเพศชายนั้นมีขึ้นมาตั้งแต่อดีตเป็นเวลานานมาแล้ว และแสดงว่า เพศ ไม่ได้มีเพียง เพศหญิงและเพศชายเท่านั้น หากแต่ยังมีเพศที่ไม่ได้เข้ากับสองกลุ่มนี้อยู่ในสังคมด้วย

นอกจากนั้น ยังมีการอธิบายว่าเหตุใดจึงได้เกิดมาเป็นชายรักชายหรือกะเทย ดังความในไตรภูมิพระร่วงว่า “อนึ่งอันว่าบาปปรพารกรรม คือ ว่าทำชู้ด้วยเมียท่านนั้นแลเจ้าทั้งหลาย อย่าควรกระทำเลยมาตรวา น้อย 1 ก็คืออย่าได้กระทำเลยฯ ผิดแลผู้ใดกระทำปรพารกรรมไฉ้จะไปตกนรกสิมพลีวัน ไม้จวนนั้นเป็นเหล็ก แลกหนามนั้นยาวย่อมเหล็กแหลมคมนัก แลมีเปลวไฟลุกอยู่บมิรู้เหือดแล มีฝูงยมบาลถือหอกทิ่มแทงขับให้ขึ้นให้ลงทนต์ทุกเวทนาอยู่หึ่งนานนัก ครั้นว่าพ้นจากนรกขึ้นมาเป็นสระสเจ เทินเป็นกระเทยได้พ้นชาติ” (ไตรภูมิพระร่วง, 2543, น.112 - 113) จะเห็นได้ว่าการที่เกิดมาเป็นกะเทย หรือชายรักชาย ถูกตีความเพราะทำบาปด้วยการเป็นชู้กับลูกเมียผู้อื่น จะต้องตกนรก หลังจากนั้นต้องมาเกิดเป็นกะเทยถึงพ้นชาติ เพื่อชดใช้กรรม มิได้เหมือนกับคนทั่วไปที่เกิดมาในเพศปกติ คือ เพศชายและเพศหญิง

ในสังคมไทยเองไม่ได้มีกฎหมาย หรือบทลงโทษกับบุคคลที่เป็นชายรักชาย หรือผู้ที่มีพฤติกรรมผิดแผกไปจากพฤติกรรมของคนทั่วไปในสังคมอย่างชัดเจน หากแต่มีการลงโทษถึงชีวิตกับพฤติกรรมของชายรักชายนั่น ดังกรณีของกรมหลวงรักษรณเรศวร พระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งปรากฏในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (อ้างถึงใน เทอดศักดิ์ ร่มจำปา, 2545, น. 14) กล่าวไว้ว่า กรมหลวงรักษรณเรศวร มีพฤติกรรมรักร่วมเพศกับบรรดาขันละครที่เลี้ยงไว้ โดยพระตุลาการไต่สวนได้ความว่า กรมหลวงรักษรณเรศวรได้เอามือเจ้าละครและมือท่านกำคุยหลู้น (อวัยวะเพศ) ด้วยกัน ทั้ง 2 ฝ่าย ให้สำเร็จภาวะธาตุเคลื่อนพร้อมกัน จากการไต่สวนดังกล่าวจึงโปรดเกล้าฯ ให้ถอดจากกรมหลวง และสำเร็จโทษด้วยท่อนจันทน์ที่วัดปทุมคงคา

เมื่ออิทธิพลจากชาติตะวันตกที่เข้ามาสู่ประเทศไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ที่ต้องปรับประเทศให้มีความทันสมัย (Modernization) และเพิ่มขึ้นมากในสมัยรัชกาลที่ 5 เนื่องจากมีการล่าอาณานิคมจากชาติตะวันตก ทำให้ราชสำนักของสยามประเทศ ทำให้เกิดการรับประเพณีของราชสำนักยุโรป เข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมของไทย เพื่อให้มีความเจริญทัดเทียมกับอารยธรรมของตะวันตก โดยสิ่งที่ติดมากับอารยธรรมทางตะวันตก คือ แนวคิดเรื่องเพศแบบวิกตอเรียน (Victorian) กล่าวคือ เรื่องเพศและความสัมพันธ์ทางเพศจะถูกจำกัดในพื้นที่ส่วนตัว ส่วนในพื้นที่สาธารณะเรื่องเพศจะถูกควบคุมด้วยมารยาททางสังคม (เทอดศักดิ์ ร่มจำปา, 2547, น. 3) ดังนั้นประเทศไทยจึงมีการกำหนดแบ่งอัตลักษณ์ทางเพศอย่างเป็นแบบแผนมากขึ้น ไปจากเดิมที่ยังแบบแผนในการกำหนดอัตลักษณ์ทางเพศที่ไม่เคร่งครัดนัก กล่าวคือ การกำหนดความเป็นชาย และความเป็นหญิงตามลักษณะทางกายภาพ (Biology) ซึ่งส่งผลให้คนที่รักเพศเดียวกัน ถูกมองว่าเป็นสิ่งผิดปกติ และเป็นพฤติกรรมที่ต้องห้าม โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงออกกฎหมายในปี พ.ศ.2441 (ร.ศ.118) ซึ่งเป็นพระราชกำหนดลักษณะข่มขืนล่อลวงประเวณี มีบทลงโทษเกี่ยวกับผู้กระทำชำเรา ผิดธรรมดาโลกย์ มีโทษจำคุกสูงสุดถึง 10 ปี กฎหมายดังกล่าวเป็นการนำเอาหลักการกระทำผิดของ Sodomy ของตะวันตกมาใช้ (สุมาลี ไตทอง, 2549, น. 27) ซึ่ง Sodomy หมายถึง กฎหมายที่ลงโทษคนที่มีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน โดยคนที่ถูกจับได้จะเรียกว่า Sodomite (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2549, น. 61)

อย่างไรก็ตาม กลุ่มชายรักชาย ยังสามารถที่จะอยู่ร่วมกับคนในสังคมโดยปกติสุข จนความรู้ทางการแพทย์แบบตะวันตกได้ระบุว่า กลุ่มรักร่วมเพศ ถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่ถือว่าเป็น โรคจิตชนิดหนึ่ง โดยประเทศไทยได้รับเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าวนี้มาประมาณ 50 ปีมาแล้ว ส่งผลให้คนในสังคมได้ประทับตราให้กับกลุ่มชายรักชาย ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นโรคจิต แม้ว่ากลุ่ม

ชายรักชายจะต่อสู้ในเรื่องนี้ จนปัจจุบันทางการแพทย์จะระบุว่ากลุ่มรักร่วมเพศ ไม่ใช่กลุ่มบุคคลที่เป็นโรคจิตแล้วก็ตาม หากสังคมก็ยังคงมีความเชื่อว่า กลุ่มรักร่วมเพศ หรือกลุ่มชายรักชายเป็นโรคจิต ยิ่งยากที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อนี้ได้ ดังตัวอย่างที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2539 คณะกรรมการสถาบันราชภัฏ (สรภ.) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าศึกษาใน สาขาวิชาการศึกษาของสถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่งทั่วประเทศ โดยในคุณสมบัติกล่าวว่า “ผู้ที่จะเข้าศึกษา จะต้องเป็นบุคคลที่ไม่เคยมีประวัติ และเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งไม่เคยมีประวัติเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพผิดปกติอื่น ๆ อันจะเป็นอุปสรรค และก่อให้เกิดความเสียหายในการประกอบวิชาชีพครู” ซึ่งมีการอ้างเหตุผลว่าบางคนเป็นผู้ชายอยู่ดี ๆ กลับมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หัวใจของความเป็นครูลดลง ไม่นานก็ถูกไล่ออก เข้ากับสังคมไม่ได้ (พรวิษณุ สุขารมณ, 2551, น. 1)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์กระแสหลัก ได้พยายามกำหนดนิยามให้กับกลุ่มบุคคลที่เป็นชายรักชาย มีความเป็นอื่น (Other) แตกต่างจากกลุ่มของตนเอง อันเป็นทัศนคติที่เอนเอียง เห็นว่ากลุ่มชายรักชายมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นโรคจิต และเกรงว่านักเรียนที่เป็นเยาวชนจะเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วบุคคลที่เป็นกลุ่มรักร่วมเพศหรือชายรักชาย ก็มีความรู้ความสามารถที่ไม่แตกต่างจากกลุ่มรักต่างเพศเลย ในขณะที่ยังมีชายรักชายที่มี ความรู้ความสามารถ ความประพฤติที่ดี สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคม แต่กระนั้น สังคมที่มีรักต่างเพศเป็นวัฒนธรรมหลัก กลับมองชายรักชายไปในทางลบเสียมากกว่า และนโยบายของคณะกรรมการสถาบันราชภัฏที่ปฏิเสธการรับบุคคลที่เป็นกลุ่มรักร่วมเพศเข้าศึกษาต่อ นั้น ทำให้มีหลายบุคคลที่แสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายนี้

เมื่อประมาณต้นเดือนเมษายน 2551 มีข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ เกิดกรณีสภาการศึกษาไทยยืนยันที่จะไม่รับบริจาคเลือดจาก “กลุ่มคนรักร่วมเพศ” ซึ่งมีข่าวปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ ไม่รับ“เลือดเกย์” ผู้อำนวยการศูนย์โลหิตแห่งชาติชี้เหตุผล ต้องคิดถึงผู้ป่วยที่รอใช้ โดยผู้อำนวยการศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภาการศึกษาไทย ได้ชี้แจงเหตุผลว่า เนื่องจากสภาการศึกษาไทย มีหน้าที่จัดหาโลหิตให้แก่ผู้ป่วย โดยต้องคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของโลหิตที่รับบริจาค จากกรณีนี้แสดงว่ากลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ยังถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อโรค จึงเป็นเหตุให้ทางสภาการศึกษาไม่รับบริจาคโลหิตกับกลุ่มบุคคลดังกล่าว ทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และสมาคมฟ้าสีรุ้ง ซึ่งเป็นสมาคมของกลุ่มชายรักชาย ออกมาแสดงความไม่เห็นด้วย ต่อประกาศดังกล่าว เนื่องจากเป็นการกีดกันกับกลุ่มชายรักชายที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ด้วยการบริจาคโลหิต ทั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่า สังคมที่เป็นสังคม รักต่างเพศ เห็นว่ากลุ่มชายรักชายเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อโรค มากกว่ากลุ่มของตนเอง ทั้งที่ในความเป็นจริงความเสี่ยงของ

เพศชาย เพศหญิง หรือแม้กระทั่งกลุ่มรักร่วมเพศ อาจจะมีอัตราความเสี่ยงต่อโรคเอดส์นี้เท่า ๆ กัน แต่ทางสังคมกลับมุ่งมาที่กลุ่มรักร่วมเพศ หรือกลุ่มชายรักชายว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อโรคเอดส์เพียงอย่างเดียว ซึ่งการไม่รับบริจาคโลหิตนี้ได้ แสดงถึงอำนาจการตัดสินของอัตลักษณ์ กระแสหลักของสังคมที่ได้พยายามกดทับ เบียดบังอัตลักษณ์กระแสรอง ไม่ให้มีโอกาสเท่าเทียมกับอัตลักษณ์ของตนเอง ในขณะเดียวกันอัตลักษณ์กระแสรอง ก็พยายามที่จะต่อสู้ต่อรอง เพื่อให้อัตลักษณ์ของตนมีพื้นที่ทางสังคม แม้ว่าบางครั้งการต่อสู้ต่อรอง จะเป็นไปอย่างเงียบ ๆ ไม่รุนแรงดุจดั่งคลื่นใต้น้ำ แต่บางครั้งก็มีการเผชิญหน้ากับอัตลักษณ์กระแสหลัก ดังสองกรณีข้างต้น (ไม่รับเลือดเกย์, ออนไลน์, 5 เมษายน 2552)

กลุ่มชายรักชายในสังคมไทย ประกอบไปด้วยกลุ่มที่มีความหลากหลาย เช่น กะเทย เกย์ สาวประเภทสอง ซึ่งเราสามารถพบเห็นกลุ่มชายรักชายได้ในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตามท้องถนน บนรถประจำทาง หรือห้างสรรพสินค้า โดยกลุ่มชายรักชายจะแสดงพฤติกรรมของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการบริโภค การแต่งตัว การใส่เสื้อผ้า การพูดจา หรือแม้กระทั่งการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการสื่อสารที่แสดงให้ผู้อื่นได้รับรู้ทั้งทางด้านวัจนภาษา คือ การพูดจา หรือในส่วนของวัจนภาษา คือ กิริยาท่าทาง การแต่งกาย การใช้ชีวิตประจำวัน โดยที่กล่าวมานั้นเป็นการแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชายรักชาย เป็นการเปิดเผยตนเอง (Coming out) ของกลุ่มชายรักชายให้สังคมได้รับรู้

การแสดงออกด้านอัตลักษณ์ของกลุ่มชายรักชายนั้น สามารถแสดงออกมาได้ในหลากหลายรูปแบบ โดยหนึ่งในรูปแบบของกลุ่มชายรักชายที่มีแสดงออกมาให้สังคมได้รับรู้ การแสดงออกทางด้าน “ความงาม” เช่นเดียวกับผู้หญิงที่ให้ความสำคัญกับความงามเป็นอันดับต้น ๆ โดยนาโอมิ วูล์ฟ (Naomi Wolf, 1991, p. 255) กล่าวว่าผู้หญิงสามารถทนกับความเจ็บปวดได้ เพื่อแลกกับความสวยงามเพราะผู้หญิงมักจะติดอยู่กับความสวยงาม ดังนั้นความงาม แม้จะถูกแลกมาด้วยความเจ็บปวด เช่น การทำศัลยกรรมต่าง ๆ แต่ความงาม ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องการของผู้หญิง และเป็นสิ่งที่ควบคู่กับสังคมอย่างแยกไม่ออกในทุกยุคทุกสมัย ซึ่งมายาคติเรื่องความงามนี้ ก็ยังขยายเข้ามาสู่กลุ่มชายรักชายด้วยเช่นกัน จึงทำให้มีการจัดการประกวดแข่งขันความสวย เช่นเดียวกับกลุ่มผู้หญิง อีกทั้งการประกวดความงาม ยังเป็นการต่อสู้ทางด้านอัตลักษณ์ทางเพศของกลุ่มชายรักชายอีกประการหนึ่งด้วย

ทฤษฎีบท : จากการประกวดนางงามสู่การประกวดชายรักชาย

“โฉมเฉย โฉมงาม อร่ามแท้มะละลึง ได้เจอครั้งหนึ่ง เสน่ห์ซึ่งตรึงใจ...นางฟ้าองค์ใด
แปลงกายลงมา จึงงามดั่งเทพธิดาลาวลึง”

หากใครฟังเพลง นางฟ้าจำแลง ของครูเอื้อ สุนทรสนาน เห็นได้ว่าเพลงนี้ได้บรรยายถึงความงามของผู้หญิง ทำให้ผู้ที่พบเห็นจะต้องตะลึงตึงในความงาม เปรียบประดุจ นางฟ้าจากวรรณคดีได้จำแลงแปลงกายลงมามีโลกมนุษย์ แสดงให้เห็นถึงความงาม ควบคู่กับผู้หญิงมาแสนนาน นอกจากนี้เพลงนางฟ้าจำแลงนี้ยังถูกใช้ในการประกวดนางงามตามเวทีการประกวดต่าง ๆ บรรเลงประกอบในการเดินของผู้เข้าประกวดนางงาม หากจะกล่าวถึงการประกวดนางงามสำหรับเวทีการประกวดนางงามของผู้หญิงที่มีการจัดการประกวดในระดับประเทศแล้ว จะมีการประกวดที่สำคัญระดับประเทศอยู่ 3 เวทีด้วยกัน คือ นางสาวไทย มิสไทยแลนด์เวิลด์ และ มิสไทยแลนด์ยูนิเวิร์ส

การประกวดนางสาวไทย นับว่าเป็นการประกวดที่มีประวัติความเป็นมา ที่ยาวนานกว่าเวทีการประกวดนางงามอื่น ๆ นับตั้งแต่การประกวดนางสาวไทยเริ่มจัดขึ้นในปี พ.ศ.2477 ใช้ชื่อการประกวด นางสาวสยาม เพื่อเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญ ต่อมาในปี พ.ศ.2482 ได้เปลี่ยนชื่อจาก นางสาวสยาม มาเป็นนางสาวไทย ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ที่เปลี่ยนการเรียกนามประเทศว่าประเทศไทย และมีการประกวดนางสาวไทยเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยผู้ที่ได้รับตำแหน่งนางสาวไทย จะได้เป็นทูตวัฒนธรรมและท่องเที่ยว 17 ประเทศทั่วโลก ที่มีสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ในการเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณี ให้ชาวต่างชาติได้รู้จัก รูปแบบในการประกวดนางสาวไทยก็จัดให้มีความเหมาะสมกับความเป็นกุลสตรี สภาพเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน ด้านเกณฑ์การตัดสินก็เพิ่มการวัดระดับ ความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ หรือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และพัฒนาอารมณ์ ให้เป็นปกติสุขได้ไม่ว่าเหตุการณ์รอบข้างจะเป็นอย่างไร (EQ) มาพิจารณาประกอบการตัดสินอีกด้วย การประกวดนางสาวไทยมากกว่า 75 ปีแล้ว แต่เกณฑ์การตัดสินก็ยังคงพิจารณาเรื่องความงาม แม้ว่าทางกองจัดการประกวดประกวดจะมีการเพิ่มเกณฑ์อื่น ๆ เข้ามา เช่น การมีความสามารถพิเศษ การวัดระดับ ความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา และ ความฉลาดทางอารมณ์ อย่างไรก็ตามเกณฑ์การตัดสินในการประกวด ยังคงเน้นในเรื่องความงามของผู้หญิงสาวที่เข้าประกวดเป็นระดับความสำคัญต้น ๆ เลยทีเดียว

“บนสวรรค์นั้นมีนางอัปสร ที่งามอนงค์เทพเทวา บนดินยังมีคนที่สวยไม่แพ้นางฟ้า... ตัดแต่งเติมให้เหมือน ให้เป็น เป็นยอดหญิง”

เพลง นางฟ้าจำแลง ของเงินเงิน บุญสูงเนิน ซึ่งเป็นนักร้องที่เป็นชายรักชายและได้ร้องเพลงเกี่ยวกับการต่อสู้ทางสังคมของกลุ่มชายรักชาย เช่น ฉันก็เป็นผู้หญิงคนหนึ่ง หรือนางฟ้าจำแลง โดยเนื้อหาของเพลงนางฟ้าจำแลงแสดงให้เห็นว่า ชายรักชาย ก็สามารถสวยงามได้ เหมือนกับผู้หญิง หรืออาจจะสวยงามมากกว่าผู้หญิงเสียอีก ซึ่งเป็นการต่อสู้กับอัตลักษณ์กระแสหลัก แต่อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของเพลงนางฟ้าจำแลงก็ยังคงเน้นเรื่องความสวยงามของชายรักชายที่สามารถจะสวยได้เหมือนกับผู้หญิงแท้ ๆ

เนื่องจากเทคโนโลยีทางการแพทย์ในปัจจุบัน สามารถจะตัดแต่งเสริมเติมสวยให้กับกลุ่มชายรักชาย ที่มีความต้องการแปลงเพศ (Transsexual) ของตนเองให้เป็นผู้หญิง หรือที่ได้ยินคุ้นหูในปัจจุบันว่า “กลุ่มผู้หญิงข้ามเพศ” (Transgender women) ซึ่งคำนี้ถูกใช้ในกลุ่มคนทำงานเรื่องการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี (HIV) หรือเอดส์ จนมีความแพร่หลายในกลุ่มของสาวประเภทสอง และกลุ่มคนทำงานในเรื่องสิทธิมนุษยชน (สิทธิพันธ์ บุญญาภิสมภาร, รณภูมิ สามัคคีคารมย์ และพิมพ์วิทย์ บุญมงคล, 2551, น. 13) การแปลงเพศจึงทำให้กลุ่มชายรักชาย ที่มีการแปลงเพศหรือทำศัลยกรรมมา จะมีความสวยไม่แตกต่างจากผู้หญิงจริง ๆ เลยก็ว่าได้ เมื่อกลุ่มชายรักชายมีความสวย และทุกสิ่งทุกอย่างที่เหมือน “ผู้หญิง” แล้ว ยกเว้นการมี “มดลูก” ที่ทางการแพทย์ไม่สามารถที่จะตัด แต่ง หรือแปลง เพื่อให้กลุ่มชายรักชาย สามารถมีลูกได้เหมือนกับผู้หญิง และจากการที่มีการตัด เติม เสริม แต่งของกลุ่มชายรักชาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมการประกวดนางงามที่เลียนแบบการประกวดนางงามของผู้หญิงขึ้นมา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความงามของกลุ่มชายรักชายที่ผ่าตัดแปลงเพศมา เวทีการประกวดที่สำคัญ ๆ และเป็นที่รู้จักของคนในสังคม คือ การประกวดมิสทิฟฟานี (Miss Tiffany) และ มิสอัลคาซาร์ (Miss Alcazar) การประกวดทั้ง 2 เวทีนี้จัดขึ้นที่เมืองพัทยา ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีโรงโชว์ ทิฟฟานี และ อัลคาซาร์ โดยเมืองพัทยานั้นเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงสำหรับชาวต่างชาติ และเป็นเมืองที่มีสีสัน สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้มาเที่ยวได้อย่างมากมาย การประกวด มิสทิฟฟานี และมิสอัลคาซาร์ จึงได้รับความสนใจจากคนไทยและชาวต่างชาติ และสื่อมวลชน ก็ให้ความสนใจในการเสนอข่าว กิจกรรมการประกวดและมีการถ่ายทอดทางโทรทัศน์ด้วย

มิสทิฟฟานี (Miss Tiffany) เริ่มมีการจัดการประกวดขึ้นเมื่อปี 2541 โดยบริษัท ทิฟฟานีโชว์พัทยา จำกัด เป็นผู้จัดการประกวด ใช้ชื่อการประกวดว่า “Amazing Miss Tiffany Contest 1998 “ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อการประกวดเป็น Miss Tiffany’s Universe โดยวัตถุประสงค์

ของการจัดงานเพื่อเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวของประเทศไทย และเป็นการสนับสนุนการ
แสดงออกของสาวประเภทสอง ในแนวทางที่ถูกต้อง ทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสและการยอมรับจาก
คนในสังคมให้กับสาวประเภทสองในอนาคตอีกด้วย การจัดประกวดแต่ละครั้งก็ประสบผลสำเร็จ
อย่างยิ่ง มีการทำข่าวของสื่อมวลชนหลายแขนง นอกจากนี้ในปี 2546 ผู้ที่ได้รับตำแหน่ง Miss
Tiffany's Universe จะได้รับรางวัลเช่นเดียวกับนางงามผู้หญิง กล่าวคือ มงกุฎ พร้อมสายสะพาย
และของรางวัลต่าง ๆ จากผู้สนับสนุนการประกวด และ Miss Tiffany's Universe จะได้เป็นตัวแทน
ในการไปประกวด Miss Queen of the Universe การประกวดนี้เป็นการประกวดคล้าย ๆ กับ
นางงามจักรวาลของผู้หญิงเลยทีเดียว (Miss Queen of the Universe, ออนไลน์, 31 กรกฎาคม
2551)

ส่วนการประกวดมิสอัลคาซาร์ (Miss Alcazar) หรือมิสแอปซ่า (APSA) จัดโดย
บริษัท อัลคาซาร์ จำกัด มีวัตถุประสงค์ของการจัดการประกวด เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว
สร้างโอกาสทางสังคม ทำให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ภายใต้สโลแกน “สวย มาดมัน
สร้างสรรค์ และสามารถ” โดยการประกวดมิสอัลคาซาร์มีลักษณะการประกวดคล้าย ๆ กับ
มิสทิฟฟานี ผู้ที่ได้รับตำแหน่งจะได้มงกุฎ พร้อมสายสะพาย และของรางวัลต่าง ๆ จากผู้สนับสนุน
การประกวดเช่นเดียวกัน แต่จะไม่มีสิทธิ์ไปประกวด Miss Queen of the Universe ซึ่งถือได้ว่าเป็น
เวทีระดับโลกของการประกวดของกลุ่มชายรักชาย การประกวดของอัลคาซาร์ ถือได้ว่าประสบ
ความสำเร็จพอสมควร สื่อมวลชนก็ให้ความสนใจในการนำเสนอข่าวเช่นกัน (อัลคาซาร์, ออนไลน์,
31 กรกฎาคม 2551)

กล่าวโดยสรุปการประกวดต่าง ๆ ที่ถูกจัดขึ้น เริ่มแรกเป็นการประกวดความงามของผู้หญิง
ผู้หนึ่งเท่านั้น นับตั้งแต่อดีต จนมาถึงการประกวดในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่แล้วหลักเกณฑ์การตัดสินใน
การประกวดก็ยังคงพิจารณาจากความสวยงาม แม้ว่าปัจจุบันจะมีการเพิ่มหลักเกณฑ์ด้านอื่น ๆ
เข้าไปประกอบด้วย เช่น ความสามารถพิเศษความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา (IQ) และ ความ
ฉลาดทางอารมณ์ (EQ) แต่คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า การประกวดนางงาม ยังคงต้องใช้เกณฑ์เรื่อง
ความงามในการพิจารณาตัดสิน การประกวดนางงามของกลุ่มชายรักชาย หรือสาวประเภทสองก็
เช่นเดียวกัน ทั้งเวทีการประกวดในการประกวดมิสทิฟฟานี และมิสอัลคาซาร์ หลักเกณฑ์ในการ
ตัดสินยังคงเป็นเรื่องความงามเช่นเดียวกัน เหมือนกับการประกวดนางงามของผู้หญิง กล่าวคือ
ผู้เข้าประกวดต้อง “สวย” และมีความสามารถเข้ามาประกอบ เพราะส่วนใหญ่แล้วผู้ที่เข้าประกวด
อาจจะแต่งตัวเป็นผู้หญิงในชีวิตประจำวันแล้ว หรือผู้เข้าประกวดบางคนอาจจะผ่านการแปลงเพศ
มาแล้ว เห็นได้ว่าผู้ที่ได้รับตำแหน่งมิสทิฟฟานี และมิสอัลคาซาร์ มีความสวยงามไม่แตกต่างจาก

หญิงแท้ที่ได้รับตำแหน่งเลยทีเดียวนะ และผู้ได้รับตำแหน่งมิสไทยแลนด์ยูนิเวิร์ส จะเป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าประกวดนางงามจักรวาล หรือผู้ได้รับตำแหน่งมิสทิฟฟานี จะเป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าประกวด Miss Queen of the Universe ซึ่งถือเป็นเวทีการประกวดระดับโลก การประกวดดังกล่าวเป็นการนำเอานางงามจากประเทศต่าง ๆ มาประกวดในระดับโลก การประกวดในเวทีระดับโลกจึงเป็นการสร้างมายาคติเรื่องความงามที่เป็นมาตรฐานสากล ทำให้เห็นว่าทั่วโลกมีมาตรฐานความงามแบบเดียวกัน

การประกวดนางงามทั้งหญิงแท้ และชายรักชาย ต้องการที่จะสื่อในเรื่องความงามมากกว่าเรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้ ภาคธุรกิจและสื่อโฆษณา ที่ให้การสนับสนุนในการประกวด ยังอาจจะให้ผู้ที่ได้รับตำแหน่งในการประกวด มาเป็นผู้แนะนำสินค้าในการโฆษณาสินค้าของตนเองได้อีกด้วย ซึ่งสะท้อนสภาพของนางงามที่ได้ แปรเปลี่ยนภาพจากบุคคลมาเป็นวัตถุที่ทำหน้าที่ในการโฆษณาสินค้า (สุพัตรา กอบกิจสุขสกุล, 2531) ไม่เพียงแต่นางงามจะได้เป็นตัวแทนสินค้าของผู้สนับสนุนการประกวดเท่านั้น ในสังคมปัจจุบันที่เป็นสังคมบริโภคนิยม การโฆษณาสินค้าผ่านสื่อยังสามารถกระตุ้น และตอกย้ำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการบริโภคสินค้านั้นได้อีกด้วย เนื่องจากนางงามผู้เป็นตัวแทนสินค้า ใช้สินค้าประเภทดังกล่าวแล้วสวย ผู้บริโภคจึงต้องการบริโภคสินค้านั้น ๆ เพื่อให้ตนเองได้มีความสุขเหมือนนางงาม นอกจากนี้ นางงามที่เป็นชายรักชายที่ได้รับตำแหน่งในเวทีการประกวดมิสทิฟฟานีและมิสอัลคาซาร์ ก็มักจะได้รับการเป็นตัวแทนโฆษณาสินค้าเช่นกัน จึงเห็นได้ว่า ความงามยังคงเป็นเครื่องชี้้นำให้กับคนในสังคมอยู่เสมอ และสำหรับการประกวดนางงามนั้น ไม่ว่าจะผ่านกาลเวลามาเท่าใด แต่ในการประกวดนางงาม เกณฑ์การตัดสินในการประกวดยังคงเป็น ความงาม ซึ่งความงามของผู้ที่ได้รับตำแหน่ง สมกับที่เรียกว่าการประกวดนางงาม สะท้อนให้เห็นว่านางงามก็ยังคงตกอยู่ในมายาคติความงามที่สังคมมอบให้อย่างไม่เปลี่ยนแปลง

ติดิยบท : Miss ACDC พื้นที่การแสดงอัตลักษณ์ของชายรักชาย

นอกจากการประกวดนางงาม เน้นในเรื่องความสวยงาม ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีการประกวดของกลุ่มชายรักชาย ที่กล่าวได้ว่ามี “ความแปลกที่สุด” ในประเทศไทย คือ การประกวด Miss ACDC (Alternative Creature's Devoted Creation)

การประกวด Miss ACDC คือ งานรณรงค์เชิงการกุศล ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เพื่อเฉลิมฉลองความสามารถสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลในการพรากกายเป็นหญิง โดยการจัดล้อการประกวดนางงาม และมุ่งส่งเสริมการสร้างสรรค์อันอุกฤษฏ์แห่งสัตว์โลกทางเลือก ซึ่ง

มีแนวคิดหลักของการประกวดว่า “สวยเลิศกาม งามปัญญาฉาย พลิกกายสร้างสรรค์” หรือ “Beauty, Brain and Creation” วัตถุประสงค์ของการประกวดในเวที Miss ACDC นั้น เงินรายได้จากการประกวดจะนำไปบริจาคการกุศลตามที่กองจัดการประกวดจะเลือกบริจาคกับมูลนิธิ หรือ สถานที่ใด กล่าวคือ ปี 2544 มอบให้สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดยโสธร ปี 2545 เครือข่ายครูปฐมวัยศึกษาภาคเหนือ 17 จังหวัด ปี 2546 มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ ปี 2547 มูลนิธิกลุ่มแสงเทียน วัดบางไสไกร ปี 2548 เครือข่ายชุมชนผู้ดูแลเด็กปฐมวัย 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2549 บ้านกาญจนาภิเษก ปี 2550 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และปี 2551 มีการจัดงานในวันที่ 13 ธันวาคม 2551 มอบให้กับมูลนิธิสิทธิเด็ก (บ้านแกร์ด้า) โดยที่ผู้ที่ชนะการประกวดจะไม่ได้รับเงินรางวัล แต่จะได้รับความภาคภูมิใจ และความสุข (Miss ACDC, ออนไลน์, 31 กรกฎาคม 2551)

ภาพที่ 1.1

ภาพเว็บไซต์ www.missacdc.com

ที่มา: Miss ACDC, 2550, สืบค้นเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2551, จาก <http://www.missacdc.com>

การประกวดของชายรักชายที่ใช้ชื่อว่า Miss ACDC เริ่มมีการประกวดขึ้นเมื่อปี 2544 โดยรูปแบบของการประกวด เป็นการจำลองเอาเวทีการประกวดนางงามจักรวาล ผู้ที่มาสมัครจะต้องเลือกประเทศที่ตนเองชื่นชอบมาหนึ่งประเทศ เพื่อใช้ในการประกวด ซึ่งผู้ที่เข้าประกวด ต้องแต่งกายในชุดประจำชาติ ตามที่ตนเองเลือกประเทศไว้ และชุดราตรี เหมือนกับการประกวดนางงามจักรวาล และผู้เข้าประกวดที่เป็นตัวแทนของแต่ละประเทศต้องมีความรู้เกี่ยวกับประเทศที่ตนเองสมัคร โดยผู้เข้าประกวดไม่จำเป็นต้องกังวลเกี่ยวกับสรีระความเป็นชาย เพราะการให้คะแนน คณะกรรมการจะพิจารณาจากความสามารถในการใช้ไหวพริบ สติปัญญา ในการตอบคำถาม และความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอภาพลักษณ์ของตนเองบนเวทีการประกวด และทางคณะกรรมการจะได้ซักถามและการแนะนำประเทศตนเองของผู้เข้าประกวด และการประกวด

Miss ACDC ผู้ที่ได้รับตำแหน่ง จะไม่ได้รางวัล ดังที่วัตถุประสงค์ของการจัดการประกวดแจ้งไว้ว่า เงินรายได้และนำไปบริจาคการกุศลตามที่กองจัดการประกวดจะเลือกบริจาค ผู้ที่ได้รับตำแหน่ง และผู้ที่เข้าประกวด จะได้รับความภาคภูมิใจ และความสุขกลับบ้าน

การประกวด Miss ACDC ยังได้รับความสนใจจากคนไทย ชาวต่างชาติ และ สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ มีผู้ซื้อบัตรเข้าชมการประกวดเป็นจำนวนมาก แม้ว่าบัตรจะมีราคาสูงก็ตาม เพราะการประกวดมีเสน่ห์ดึงดูดผู้คน ทั้งการแต่งกายในชุดประจำชาติของผู้เข้าประกวด ที่ผู้เข้าประกวดบางคนลงทุนกับชุดประจำชาติ เป็นหลักแสนบาท และมุขตลกต่าง ๆ หรือบางครั้งอาจจะ มีคำหยาบ ที่ไม่สามารถพูดในเวทีการประกวดนางงามที่อื่นได้ ก็มีสอดแทรกในการประกวดด้วย อีกทั้งคณะกรรมการก็เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม มีทั้งดารานักแสดง กลุ่มคนในสังคมชั้นสูง (High Society) โดยคณะกรรมการบางคนมาตัดสินการประกวดทุกปี ทำให้เห็นว่าการประกวด Miss ACDC เป็นการประกวดที่มีความน่าสนใจในรูปแบบ และเนื้อหาในการประกวด โดยผู้เข้าประกวดอาจจะมี การนำเสนอประเทศของตนเองและตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ขณะนั้นอีกด้วย เช่น ขณะที่มีการประกวด Miss ACDC ประเทศไทยมีปัญหาทางการเมือง โดยมีการแบ่งขั้วทางการเมือง ออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มเสื้อเหลือง และกลุ่มเสื้อแดง จึงทำให้ผู้ที่เข้าประกวดที่สมมติตนเองเป็นตัวแทนจากประเทศไทย ในปี 2551 ซึ่งมีชื่อในการประกวดว่า นางสาวถวายเป็น ญ กลางบึง โดยมีการนำเสนอปรากฏการณ์ทางการเมืองที่มีในขณะนั้นด้วย

ภาพที่ 1.2

ภาพนางสาวถวายเป็น ญ กลางบึง ตัวแทนจากประเทศไทย

ผู้เข้าประกวด Miss ACDC 2551

อย่างไรก็ตาม การประกวด Miss ACDC นั้น มีอยู่หลากหลายมิติด้วยกัน เช่น มิติทางด้านพาณิชย์ โดยการประกวดนี้ มีผู้สนับสนุนการประกวดเช่นเดียวกับการประกวดนางงามทั่ว ๆ ไป แต่สำหรับผู้วิจัสนใจมิติด้านการต่อสู้ทางความหมาย การแสดงตัวตน ดังนั้นการประกวด Miss ACDC มีความแตกต่างไปจากการประกวดนางงามเวทีอื่น ๆ ที่เน้นเรื่องความสวยงาม หากการประกวด Miss ACDC มีรูปแบบ และเนื้อหาที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ การประกวด Miss ACDC ไม่เน้นเรื่องความงามของผู้เข้าประกวด แต่เน้นที่ความสามารถ และผู้ที่ได้รับตำแหน่ง จะไม่ได้รับรางวัล และเงินรางวัลจากการจัดการประกวดจะนำไปบริจาค เพื่อการกุศลตามมูลนิธิต่าง ๆ ดังนั้นการประกวด Miss ACDC จึงไม่ใช่เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจเหมือนกับการจัดการประกวดทั่ว ๆ ไป ซึ่งผู้ที่ได้รับตำแหน่งจะได้รับยกระดับสถานภาพของตนเองให้ดีขึ้น ทั้งรางวัล ชื่อเสียง เกียรติยศ ถือได้ว่าเป็นการยกระดับสถานภาพตนเองให้ดีขึ้น แต่การประกวด Miss ACDC จะเน้นเรื่องการกุศล มากกว่าที่จะเน้นทางด้านเศรษฐกิจ

การประกวด Miss ACDC ถือได้ว่า เป็นพื้นที่ของกลุ่มชายรักชายที่จะสื่อสารอัตลักษณ์ของตนเอง ให้คนในสังคมได้รับรู้ การมีตัวตนของกลุ่มของตนเอง แสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นอย่างไร ให้สังคมได้รับรู้ เนื่องจากสังคมกระสรวกยึดถือในอุดมการณ์ของคนรักต่างเพศ แบบผู้ชายกับผู้หญิง จึงทำให้คนรักเพศเดียวกัน อย่างชายรักชาย ได้รับการมองและตอกย้ำว่า มีความเป็นอื่น เบี่ยงเบนทางเพศ เป็นคนที่วิปริตทางเพศ หรือเป็นโรคจิต และถูกผลักออกไปอยู่ชายขอบของสังคม จนทำให้กลุ่มชายรักชายที่มีอำนาจทางสังคมน้อยกว่ากลุ่มคนรักต่างเพศ และวัฒนธรรมของกลุ่มชายรักชาย เป็นวัฒนธรรมย่อยของสังคม เพราะวัฒนธรรมของคนรักต่างเพศเป็นวัฒนธรรมกระแสหลักของสังคมเช่นกัน ทำให้กลุ่มชายรักชาย ต้องต่อสู้ ต่อรอง เพื่อให้ตนเองได้มีพื้นที่ทางสังคม และได้ธำรงรักษาความเป็นวัฒนธรรมของตนเองไว้ การประกวด Miss ACDC ยังเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งของกลุ่มชายรักชาย ที่ต้องการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของตนเอง ด้วยการนำเอาความเป็นชาย (Masculinity) และความเป็นหญิง (Femininity) มาแต่งเติมให้กับตนเอง ในการประกวดดังกล่าว เพื่อให้อุดมการณ์รักต่างเพศ ได้รับรู้อัตลักษณ์ของกลุ่มชายรักชาย และต้องการการมีพื้นที่ทางสังคมของกลุ่มของตนเอง อีกทั้งในการประกวด มักจะมีการพูดคำหยาบลามก ไม่สามารถพูดได้ในเวทีการประกวดอื่น ๆ หรือในชีวิตประจำวันได้ เป็นการต่อต้านทางสังคมอย่างหนึ่ง ส่วนของผู้เข้าชมการประกวด Miss ACDC ก็แสดงปฏิกิริยาตอบกลับกับผู้เข้าประกวด ไม่ว่าจะเป็นการปรบมือ เสียงเชียร์ แม้กระทั่งเสียงหัวเราะ เมื่อผู้เข้าประกวดแสดงอาการปรีชา หรือ คำพูดที่ถูกต้อง เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ชมและผู้เข้าประกวด นอกจากนั้น สื่อมวลชนที่รายงานข่าวเกี่ยวกับการประกวด Miss ACDC ให้กับสังคมรับทราบนั้น เป็นการปลด

พันธมิตรการกับกลุ่มชายรักชายที่ถูกกดทับจากกลุ่มรักต่างเพศ เพราะทำให้กลุ่มชายรักชายได้แสดงอัตลักษณ์ของตนเองให้สื่อสารกับอุดมการณ์รักต่างเพศอีกด้วย

การประกวด Miss ACDC นอกจากจะเป็นการต่อสู้กับอัตลักษณ์กระแสหลักของสังคมแล้ว ยังเป็นการต่อสู้ ต่อรอง ระหว่างอัตลักษณ์กระแสรองด้วยกันอีกด้วย กล่าวคือ ภายในกลุ่มชายรักชาย ที่มีการจัดการประกวดนางงามแบบผู้หญิงนั้น ส่วนใหญ่เวทีการประกวด จะมีแต่การจัดการประกวดให้กับกลุ่มชายรักชายที่มีความงามเหมือนกับผู้หญิง หรือการประกวด Miss ACDC แล้ว หากแต่ไม่มีเวทีใดที่รองรับ กลุ่มชายรักชายที่อาจจะไม่ได้แปลงเพศ หรือกลุ่มที่ไม่ได้คิดจะแต่งตัวเป็นผู้หญิงในชีวิตประจำวัน ซึ่งกลุ่มชายรักชายในกลุ่มหลังนี้ หากพบเห็นในสังคมอาจจะเหมือนกับผู้ชายทั่ว ๆ ไป แต่อาจจะจะมีกิริยาละม้ายไปทางผู้หญิง การประกวด Miss ACDC จึงเป็นเวที ที่ทำให้กลุ่มชายรักชายในกลุ่มที่ยังไม่ได้แปลงเพศ หรือไม่ได้แต่งตัวเป็นผู้หญิง ได้มีโอกาสในการประกวดเหมือนกับการประกวดมิสทิฟฟานี และมิสอัลคาซาร์ อีกทั้งการประกวด Miss ACDC ผู้เข้าประกวดยังส่วนในการทำบุญ สร้างกุศล ทำตนให้เป็นประโยชน์กับสังคม จะเห็นได้ว่าการประกวด Miss ACDC เป็นการต่อสู้ ต่อรองกับอัตลักษณ์กระแสรองด้วยกัน เนื่องจากอัตลักษณ์กระแสรองของชายรักชายที่เข้ามิสทิฟฟานี และมิสอัลคาซาร์ ผู้เข้าประกวดจะเป็นกลุ่มที่ส่วนใหญ่จะแต่งตัวเป็นผู้หญิง แปลงเพศแล้ว กล่าวได้ว่าการประกวดของสองเวทีนี้ ยังมีมายาคติด้านความงาม เหมือนกับเวทีนางงามของผู้หญิง แต่การประกวด Miss ACDC ผู้เข้าประกวดส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชายรักชาย ที่ยังไม่แต่งตัวเป็นผู้หญิง หรือไม่คิดที่จะแต่งตัวเป็นผู้หญิงออกมาให้สังคมเห็นในชีวิตประจำวัน การประกวด Miss ACDC จึงถือว่าเป็นโอกาสที่จะให้กลุ่มชายรักชายได้แสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของตนเอง และยังเป็นการสร้างพื้นที่ อีกพื้นที่หนึ่งของตนเอง เพื่อให้สังคมได้รู้ว่ายังมีกลุ่มชายรักชายอีกกลุ่มหนึ่งที่ อาจจะเรียกได้ว่า ไม่สวยแต่ก็มีสร้างสรรค์ ยังประโยชน์ให้กับสังคมได้เช่นกัน มากกว่าที่จะมีแต่ความงามเพียงอย่างเดียว

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น การประกวด Miss ACDC เป็นการสื่อสารทั้งภายในกลุ่มชายรักชายด้วยกัน และกลุ่มคนรักต่างเพศ ซึ่งแสดงออกทั้งอัตลักษณ์ของกลุ่มตนเอง ให้สังคมได้รับรู้ และวัฒนธรรมย่อยของกลุ่ม ที่มีการต่อรองกับวัฒนธรรมกระแสหลัก คือ กลุ่มคนรักต่างเพศ และต่อสู้กับวัฒนธรรมกระแสรองด้วยกัน คือ กลุ่มชายรักชายที่แต่งตัวเป็นผู้หญิง หรือผ่านการผ่าตัดแปลงเพศมาแล้ว ซึ่งเป็นการต่อสู้กันในเชิงอำนาจทางสังคมอย่างหนึ่ง และการประกวดเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับกลุ่มชายรักชายอีกทางหนึ่ง โดยการประกวด Miss ACDC เป็นการริ่สร้าง ความหมายใหม่ให้กับการประกวดนางงาม เนื่องจากการประกวดส่วนใหญ่เกณฑ์การตัดสินการประกวดจะเน้นเรื่องความงาม แต่การประกวด Miss ACDC เน้นความรู้ ความสามารถของ

ผู้เข้าประกวด โดยผู้เข้าประกวดไม่จำเป็นต้องคำนึงเกี่ยวกับสรีระที่ผู้เข้าประกวดยังมีความเป็นชายอยู่ และการกุศลเป็นวัตถุประสงค์หลักของการประกวด ดังนั้น การประกวด Miss ACDC จึงจัดเป็นเวทีในการสื่อสาร เพื่อแสดงอัตลักษณ์ของชายรักชาย ที่แตกต่างไปจากเรื่องความสวยงามเพียงอย่างเดียว และเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อการรับรู้เข้าใจในอัตลักษณ์ของกลุ่มชายรักชายกลุ่มนี้ให้มากยิ่งขึ้น

ปัญหาคำถามวิจัย

การประกวด Miss ACDC เป็นพื้นที่ในการสื่อสารเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชายรักชายอย่างไร และเพราะเหตุใด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและคุณลักษณะของการประกวด Miss ACDC
2. เพื่อศึกษาการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์และการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เข้าประกวดในพื้นที่การประกวด Miss ACDC
3. เพื่อศึกษาการรับรู้อัตลักษณ์ของ Miss ACDC โดยกลุ่มผู้รับสาร ที่เป็นกลุ่มชายรักชายและกลุ่มรักต่างเพศ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาการประกวด Miss ACDC ที่จัดขึ้นในปี 2551 โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ตัวบท (Text) และบริบท (Context) ของการประกวด Miss ACDC โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการประกวดนางงามและการประกวด Miss ACDC และรูปถ่ายจากการประกวด Miss ACDC และเข้าไปสังเกตการณ์ (Observation) ภาคนามในพื้นที่การประกวด และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกวด Miss ACDC กล่าวคือ ผู้เข้าประกวด Miss ACDC และผู้ชมการประกวด Miss ACDC อันประกอบด้วยกลุ่มชายรักชาย และกลุ่มรักต่างเพศ โดยระยะเวลาในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล คือ ระหว่างเดือนกันยายน 2552 – เดือน

กุมภาพันธ์ 2553 รวมเวลา 6 เดือน ซึ่งก่อนหน้านี้ผู้วิจัยได้เคยเข้าชมการประกวด Miss ACDC ทั้งยังได้พูดคุยกับผู้ที่เคยเข้าประกวด Miss ACDC มาก่อนแล้ว

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด หรือประสบการณ์ เพื่อสร้างความหมายร่วมกัน ระหว่างผู้รับสาร และผู้ส่งสาร โดยการประกวด Miss ACDC เป็นการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ ผ่านผู้เข้าประกวด เป็นผู้ส่งสาร (Sender) หรือผู้เข้ารหัส (Encoder) และผู้ชมการประกวด เป็นผู้รับสาร (Receiver) หรือผู้ถอดรหัส (Decoder) ที่มีทั้งกลุ่มชายรักชาย กลุ่มผู้หญิง และกลุ่มผู้ชาย เพื่อสร้างความหมายร่วมกันอัตลักษณ์ของกลุ่มชายรักชาย

ชายรักชาย หมายถึง ผู้ชายที่มีรสนิยมทางเพศในเพศเดียวกัน หรือมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนเพศเดียวกัน โดยกลุ่มชายรักชายสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

1. ชายรักชายที่แต่งกายเป็นผู้ชายในชีวิตประจำวัน คือ ชายรักชายที่มีลักษณะการแต่งกายแบบผู้ชายและพฤติกรรมเหมือนผู้ชายทั่วไป จะแต่งกายเป็นผู้หญิงเมื่อมีการประกวดเท่านั้น
2. ชายรักชายที่แต่งกายเป็นผู้หญิงในชีวิตประจำวัน คือ ชายรักชายที่มีลักษณะการแต่งกายแบบผู้หญิงและพฤติกรรมเหมือนผู้หญิง โดยการแต่งกายเป็นผู้หญิงของกลุ่มชายรักชายกลุ่มนี้จะเป็นเรื่องปกติธรรมดา

การประกวด Miss ACDC หมายถึง การประกวดของกลุ่มชายรักชาย โดยจำลองเวทีการประกวดนางงามจักรวาล และผู้เข้าประกวด จะต้องเลือกประเทศที่ตนเองชื่นชอบมาหนึ่งประเทศ ซึ่งผู้ที่เข้าประกวด ต้องแต่งกายในชุดประจำชาติ ตามที่ตนเองเลือกประเทศไว้ และชุดราตรี คล้ายกับการประกวดนางงามจักรวาล โดยการประกวดดังกล่าวผู้เข้าประกวด จะมีทั้งกลุ่มชายรักชายที่แต่งกายเป็นผู้ชายในชีวิตประจำวัน และกลุ่มชายรักชายที่แต่งกายเป็นผู้หญิงในชีวิตประจำวัน ซึ่งการแต่งกายในชุดประจำชาติของผู้เข้าประกวดจะมีความสอดคล้องกับการนำเสนอของผู้เข้าประกวด และเกณฑ์ในการตัดสินการประกวดนั้นจะเน้นความรู้ความสามารถ ทั้งความรู้ทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับประเทศที่ตนเองเป็นตัวแทน โดยผู้เข้าประกวดไม่จำเป็นต้องกังวลเกี่ยวกับสรีระความเป็นชาย การประกวด Miss ACDC จึงถือเป็นการสื่อสารที่กลุ่มชายรักชายต้องการจะแสดงอัตลักษณ์ของตนเอง

ผู้เข้าประกวด หมายถึง ชายรักชายที่เข้าประกวด Miss ACDC โดยแต่ละคนจะแต่งกายในชุดประจำชาติ และชุดราตรี พร้อมทั้งแนะนำตนเองและประเทศของตนเองที่ใช้ในการประกวดผู้เข้าประกวดมีทั้งกลุ่มชายรักชายที่แต่งกายเป็นผู้ชายในชีวิตประจำวัน และกลุ่มชายรักชายที่แต่งกายเป็นผู้หญิงในชีวิตประจำวัน ผู้เข้าประกวดจะแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองผ่านการประกวด เพื่อแสดงความเป็นตัวตน หรือของกลุ่มชายรักชายให้สังคมได้รับรู้

อัตลักษณ์ หมายถึง การแสดงความเป็นตัวตน เพื่อบ่งบอกถึงความเป็นกลุ่มชายรักชาย โดยอัตลักษณ์ที่แสดงความเป็นตัวตนของชายรักชายในการประกวด Miss ACDC ประกอบด้วย

1. ผู้เข้าประกวด Miss ACDC
2. เครื่องแต่งกายของผู้เข้าประกวด
3. ภาษาและกิริยาท่าทางของผู้เข้าประกวด
4. ปฏิภาณไหวพริบของผู้เข้าประกวด
5. ฉากและเวทีการประกวด
6. กระบวนการประกวดและการตัดสินการประกวด Miss ACDC

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากการประกวด Miss ACDC นั้น ยังไม่ค่อยได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้เข้าชมการประกวดรักต่างเพศที่เป็นกลุ่มผู้ชายเท่าที่ควร จึงทำให้กลุ่มผู้ชมการประกวดกลุ่มผู้ชายมีจำนวนน้อยมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้กลุ่มผู้ชมการประกวดกลุ่มผู้ชายชมการประกวด Miss ACDC ปี 2551 ผ่านวีดีทัศน์ แล้วสอบถามในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการถอดรหัส หรือการรับรู้อัตลักษณ์ของชายรักชายที่สื่อสารผ่านเวทีการประกวด Miss ACDC แทนที่กลุ่มผู้ชมการประกวดกลุ่มผู้ชายจะรับชมการประกวด Miss ACDC ในพื้นที่จริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ของชายรักชายในการประกวดนางงามประเภทสอง : Miss ACDC เป็นการศึกษาถึงการสร้างอัตลักษณ์ของชายรักชาย โดยผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับกลุ่มชายรักชาย และกลุ่มรักต่างเพศ อีกทั้งประโยชน์ในทางวิชาการ ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจอัตลักษณ์ของชายรักชายมากยิ่งขึ้น และเกิดการยอมรับจากสังคมมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้สังคมเห็นว่ากลุ่มชายรักชายสามารถสร้างสาธารณประโยชน์ให้กับสังคม เช่น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
3. เพื่อให้กลุ่มวัฒนธรรมย่อย อย่างเช่นวัฒนธรรมของกลุ่มชายรักชาย ได้ธำรงรักษาวัฒนธรรมของตนเองไว้ ภายใต้วัฒนธรรมรักต่างเพศ
4. เพื่อให้เกิดงานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารในกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของชายรักชายที่แสดงอัตลักษณ์ของตนเองให้สังคมรับรู้

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1.3

แสดงความสัมพันธ์ของพื้นที่ในการสื่อสารเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชายรักชาย

การประกวด Miss ACDC

